
Uchwały Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej

Palestra 6/8(56), 91-95

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

Uchwały Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej

1. ZAWIESZENIE W WYKONYWANIU CZYNNOŚCI ZAWODOWYCH ADWOKATA WPISANEGO NA LISTĘ OBROŃCÓW WOJSKOWYCH ROZCIĄGA SIĘ RÓWNIEŻ NA ZAKRES JEGO CZYNNOŚCI JAKO OBROŃCY WOJSKOWEGO.

(uchwała Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 15 czerwca 1962 r.).

Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej, po rozpoznaniu sprawy wpływu zawieszenia w czynnościach zawodowych adwokata na wykonywanie obowiązków obrońcy wojskowego,

postanowił:

- 1) uznać, że zawieszenie w wykonywaniu czynności zawodowych adwokata wpisanego na listę obrońców wojskowych rozciąga się również na jego zakres czynności jako obrońcy wojskowego;
- 2) zlecić radom adwokackim wysyłanie do Prezesa Izby Wojskowej Sądu Najwyższego (Warszawa, ul. Nowowiejska 26a) oraz do szefów czynnych na obszarze izby adwokackiej sądów wojskowych zawiadomień o zawieszeniu w czynnościach zawodowych adwokata wpisanego na listę obrońców wojskowych.

Uzasadnienie

Do wiadomości Naczelnej Rady Adwokackiej doszło, że adwokaci wpisani na listę obrońców wojskowych, mimo zawieszenia w wykonywaniu czynności zawodowych adwokata, nadal wykonują czynności obrońcy wojskowego w sądach i prokuraturach wojskowych.

W sprawie tej Wydział Wykonawczy zważył, co następuje:

Przepis art. 50 § 1 k.w.p.k. określający, kto może być wpisany na listę obrońców wojskowych, wymienia na pierwszym miejscu adwokatów. W wypadkach, w których adwokaci są jednocześnie obrońcami wojskowymi, czynności ich wykonywane w charakterze obrońcy wojskowego należy uważać za czynności adwokackie, z tym tylko zastrzeżeniem, że do ich wykonywania ustawa wymaga uzyskania specjalnego uprawnienia, które nabywa się przez wpisanie na listę obrońców wojskowych. Z tych względów zawieszenie w czynnościach zawodowych adwokata będącego jednocześnie obrońcą wojskowym automatycznie rozciąga się również na jego czynności wchodzące w zakres obowiązków obrońcy wojskowego.

Za takim stanowiskiem przemawia również i to, że zawieszenie w wykonywaniu czynności zawodowych — czy to jako zawieszenie tymczasowe stosowane w toku postępowania dyscyplinarnego, czy też jako kara orzeczona przez komisje dyscyplinarne — następuje w interesie publicznym. Ten, kto ze względu na interes publiczny nie może wykonywać czynności zawodowych adwokata, nie

może również wykonywać czynności obrońcy wojskowego, gdyż te same względy, które spowodowały zawieszenie w wykonywaniu czynności zawodowych adwokata, przemawiają co najmniej w tym samym stopniu przeciwko wykonywaniu przez niego czynności obrońcy wojskowego.

2. TRYB POSTĘPOWANIA RADY ADWOKACKIEJ PRZY ZMIANIE ADWOKATA Z URZĘDU W SPRAWIE CYWILNEJ.

(uchwała Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 15 czerwca 1962 r.)

Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej, po rozpoznaniu sprawy z odwołania adw. X od decyzji Rady Adwokackiej w A z dnia 11 kwietnia 1962 r. co do zwolnienia go od obowiązku pełnomocnika z urzędu w postępowaniu cywilnym,

postanowił:

- 1) odrzucić odwołanie adw. X, jako niedopuszczalne;
- 2) na zasadzie art. 32 ust. 1 pkt. 3 u. o u.a. w trybie nadzoru zlecić Radzie Adwokackiej w A prawidłowe załatwienie wniosku adw. X w myśl wskazań niniejszej uchwały.

Uzasadnienie

Sąd Powiatowy w S. pismem z dnia 26.X.1961 r. wystąpił do Rady Adwokackiej w A o wyznaczenie dla Y, korzystającego ze zwolnienia od kosztów sądowych w sporze o dopuszczenie do współposiadania jednego z adwokatów zamieszkałych w okręgu tego Sądu.

Dziekan Rady Adwokackiej (w jego zastępstwie członek Rady Skarbnik) pismem z dnia 9.XI.1961 r. wyznaczył adw. X.

W piśmie z dnia 3.IV.1962 r. do Rady Adwokackiej adw. X wniósł o zwolnienie go od obowiązku zastępowania Y, motywując prośbę następująco:

Y, po wszechstronnym rozważeniu jego sprawy z adw. X w dniu 30.XI.1961 r., oświadczył, że nie będzie wnosił żadnego pozwu, po czym w dniu 1.XII.1961 r. odebrał w kancelarii adw. X pismo Rady Adwokackiej o wyznaczeniu adw. X zastępcą z urzędu; stało wówczas na tym, że nie wnosi on żadnego pozwu. Adw. X dowiedział się następnie, że Y wniósł jednak do Sądu (sygn. akt. C 23/62) pozew „przez niefachowego człowieka”, z czego wynikało, że stracił zaufanie do adw. X i do jego porad, a przez to samo i adw. X stracił zaufanie do zapewnień Y.

Rada Adwokacka w swojej odpowiedzi z dnia 11.IV.1962 r., podpisanej przez członka Rady-Skarbnika, zawiadomiła adw. X, że uznając jego stanowisko za uzasadnione, „nie jest jednak władna zwolnić go od powyższego obowiązku, albowiem zgodnie z art. 50 ust. 3 ustawy o u.a. zwolnić adwokata od udzielenia pomocy prawnej może tylko władza, która ustanowiła, a zatem Sąd Powiatowy w S. Funkcja Rady w świetle przepisu art. 115 § 1 pkt. 2 k.p.c. ogranicza się do wyznaczenia osoby adwokata; władzą ustanawiającą jest Sąd i dlatego tylko Sąd władny jest załatwić wniosek (...)”.

Dnia 12.IV.1962 r. Y żalił się u Prezesa Sądu na adw. X, że nie chce sporządzić mu pozwu, mimo że został ustanowiony przez Radę Adwokacką pełnomocnikiem Y z urzędu.

Adw. X w piśmie z dnia 16.IV.1962 r. zawiadomił Radę Adwokacką, że odmawia pomocy Y z powodów podanych w piśmie z dnia 3.IV.1962 r. a uznanych za uzasadnione w piśmie Rady Adwokackiej z dnia 11.IV.1962 r.

Jednocześnie adw. X wniósł odwołanie od „decyzji” Rady Adwokackiej z dnia 11.IV.1962 r. z wnioskiem o uchylenie tej „decyzji” i polecenie Radzie Adwokackiej, aby merytorycznie załatwiła jego wniosek o zwolnienie go od obowiązku zastępowania Y.

Rada Adwokacka w A, przedstawiając odwołanie Naczelnej Radzie Adwokackiej w piśmie z dnia 23.V.1962 r., podała, że pismo Rady Adwokackiej z dnia 11.IV.1962 r. „w zasadzie nie ma charakteru postanowienia”, wobec czego wymaga oceny, czy w tej sytuacji przysługuje w ogóle odwołanie, jednakże Rada Adwokacka zauważa, że zajęte przez nią stanowisko znajduje uzasadnienie w przepisie art. 50 ust. 2 i 3 ustawy o u.a.

Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej zważył, co następuje:

Według art. 25 ust. 2 ustawy o u.a. odwołanie przysługuje zainteresowanemu tylko od uchwały rady adwokackiej, wobec czego nie jest dopuszczalne odwołanie adw. X od wypowiedzi zawartej w piśmie z dnia 11.IV.1962 r., nie będącej uchwałą Rady Adwokackiej podjętą w trybie art. 23 ustawy o u.a. Wypowiedź ta nastąpiła w granicach kierowania przez dziekana pracami rady adwokackiej (art. 26) i regulaminu rad adwokackich, uchwalonego przez Naczelną Radę Adwokacką w dniu 13.X.1951 r. i zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości. W szczególności według regulaminu do zakresu działania dziekana należy wyznaczanie obrońców z urzędu.

Pomimo niedopuszczalności odwołania należy w trybie nadzoru na zasadzie art. 32 ust. 1 pkt 3 u. o u.a. zlecić Radzie Adwokackiej w A prawidłowe załatwienie wniosku adw. X.

Według art. 50 ust. 3 u. o u.a. zwolnić adwokata od udzielenia pomocy prawnej z urzędu może tylko „ta władza, która go wyznaczyła”.

Według art. 115 § 1, pkt. 2 k.p.c. władzą, która wyznacza adwokata do udzielania pomocy prawnej z urzędu wskutek zwrócenia się sądu, jest rada adwokacka; tylko zatem rada adwokacka może adwokata już wyznaczonego zwolnić od obowiązku zastępowania.

Jak wskazano wyżej, zgodnie z art. 26 u. o u.a. i regulaminem rad adwokackich wyznaczenie adwokata z urzędu należy w radzie adwokackiej do funkcji dziekana lub jego zastępcy. Na tej samej zasadzie prawnej należy przyjąć, że również zwolnienie adwokata i wyznaczenie w jego miejsce innego adwokata należy do funkcji dziekana lub jego zastępcy.

Jeżeli zatem motywy przytoczone przez adw. X są istotnie uzasadnione, powinien dziekan zwolnić adw. X od obowiązku udzielania Y pomocy prawnej z urzędu i wyznaczyć na jego miejsce innego adwokata mającego siedzibę w okręgu Sądu Powiatowego w S.

Gdyby natomiast dziekan nie uznał słuszności motywów adw. X i z tego powodu nie uznał również za możliwe zwolnienie go od obowiązku pełnomocnika z urzędu, powinien przedstawić sprawę Radzie Adwokackiej dla ewentualnego podjęcia przez nią uchwały o odmowie zwolnienia adw. X od obowiązku zastępowania z urzędu; uchwała ta podlegałaby zaskarżeniu w trybie odwołania do Naczelnej Rady Adwokackiej.

3. ZAKRES UPRAWNIENI APLIKANTA ADWOKACKIEGO DO SAMODZIELNEGO WNOŠZENIA I PODPISYWANIA PISM PROCESOWYCH.

(uchwała Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 6 lipca 1962 r.)

Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej, po rozpoznaniu pisma Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 28 marca 1962 r. o zajęcie stanowiska co do uprawnień aplikantów adwokackich do samodzielnego wnoszenia i podpisywania pism procesowych,

postanowił:

na podstawie art. 32 ust. 1 pkt. 3 u. o u.a. wyjaśnić wojewódzkim radom adwokackim, że:

aplikant adwokacki nie jest uprawniony do samodzielnego wnoszenia pism procesowych za strony ani do podpisywania pism procesowych za adwokata, którego zastępuje.

Uzasadnienie

Według art. 49 ustawy o u.a. tylko adwokat jest uprawniony do samodzielnego udzielania pomocy prawnej, w szczególności do obrony i zastępstwa stron przed sądami.

Tego uprawnienia nie ma aplikant adwokacki, gdyż zgodnie z art. 76 u. o u.a. do aplikantów adwokackich nie stosuje się art. 49 tej ustawy. Aplikacja adwokacka polega wyłącznie na zaznajomieniu się aplikanta ze wszystkimi działaniami czynności adwokackich i z zasadami wykonywania zawodu adwokata oraz na uczestniczeniu w kształceniu organizowanym przez radę adwokacką (art. 78).

Aplikant adwokacki nie może przedsięwziąć żadnych czynności procesowych, które wskazywałyby na samodzielne prowadzenie przez niego sprawy.

W dziedzinie procesu cywilnego nie może więc aplikant adwokacki wnosić jakiegokolwiek pism procesowych, przez które k.p.c. w art. 132 rozumie pisma obejmujące wnioski i oświadczenia stron składane poza rozprawą. Dotyczy to w szczególności pozwów (art. 200 k.p.c.), pism przygotowawczych (art. 134 k.p.c.), żądania sprzeczzenia uzasadnienia wyroku (art. 340 k.p.c.), sprzeciwu przeciwko wyrokowi zaocznemu (art. 349 k.p.c.), rewizji (art. 372 k.p.c.), zażalenia (art. 391 § 3 k.p.c.) i skargi o wznowienie (art. 408 k.p.c.), jak również wniosków i sprzeciwów w postępowaniu nakazowym i upominawczym (art. 459 i nast. k.p.c.) oraz wniosków i zażaleń w postępowaniu egzekucyjnym.

Każde pismo procesowe — zgodnie z art. 133 § 1 pkt. 4 k.p.c. — powinno zawierać podpis strony lub jej przedstawiciela ustawowego (art. 78 k.p.c.) bądź upoważnionego, którym w ramach adwokatury może być tylko adwokat (art. 79 k.p.c.). Pełnomocnictwo procesowe udzielone przez stronę adwokatowi upoważnia go wprawdzie z samej ustawy (art. 83 k.p.c.) do udzielenia dalszego pełnomocnictwa procesowego, ale również tylko adwokatowi.

Aplikant adwokacki nie jest w procesie cywilnym pełnomocnikiem procesowym strony, lecz tylko zastępuje adwokata w sądzie na podstawie upoważnienia udzielonego mu do zastępstwa przez adwokata, który prowadzi sprawę (art. 83 ustawy o u.a.). Na zasadzie tego upoważnienia aplikant adwokacki może w granicach prawem przepisanych przedsięwziąć w zastępstwie adwokata czynności procesowe w sądzie, lecz nie jest uprawniony do samodzielnego wnoszenia pism procesowych za strony ani do podpisywania pism procesowych za adwokata,

z którego upoważnienia zastępuje go w sądzie. Upoważnienie to nie ma charakteru substytucji, która przenosi na substytutę uprawnienia pełnomocnika lub obrońcy. W szczególności art. 96 p.o.p.c. głosi, że pełnomocnik może podstawić na swoje miejsce inną osobę tylko wtedy, gdy takie uprawnienie wynika z treści pełnomocnictwa, z ustawy lub ze stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa. Jakkolwiek udzielone adwokatom pełnomocnictwa procesowe zawierają zazwyczaj klauzulę upoważniającą adwokata do ustanowienia substytutę, to jednak tego rodzaju klauzula nie oznacza, że adwokat może dowolnie udzielać substytucji komukolwiek, gdyż zarówno przepisy kodeksu postępowania cywilnego, jak i kodeksu postępowania karnego ustalają w sposób wyczerpujący, kto może być pełnomocnikiem lub obrońcą (art. 79 k.p.c. i art. 78 k.p.k.). Ponadto art. 83 k.p.c. głosi, że pełnomocnictwo procesowe w sprawach cywilnych upoważnia z samej ustawy do udzielania dalszego pełnomocnictwa adwokatowi. Z zestawienia przytoczonych wyżej przepisów wynika, że zarówno adwokat będący pełnomocnikiem w sprawach cywilnych (także pełnomocnik oskarżyciela cywilnego lub powoda cywilnego w sprawach karnych — art. 85 § 1 k.p.k.), jak i obrońca w procesie karnym nie mogą udzielić substytucji aplikantowi adwokackiemu, który nie jest wymieniony w przepisach stanowiących o tym, kto może być pełnomocnikiem lub obrońcą.

Potwierdza to przytoczony wyżej pogląd, że udzielone aplikantowi adwokackiemu w trybie art. 83 u. o u.a. przez adwokata prowadzącego sprawę upoważnienie do zastępowania tegoż adwokata w sądach i urzędach nie jest substytucją w rozumieniu przepisów tak prawa materialnego, jak i prawa formalnego.

Z mocy tego upoważnienia aplikant adwokacki może jedynie „zastępować adwokata w sądzie”, nie może natomiast uchodzić za osobę uprawnioną do samodzielnego występowania przed sądem w roli pełnomocnika czy obrońcy, a w związku z tym nie może podejmować żadnych czynności, które by wskazywały na samodzielne prowadzenie przezeń sprawy.

Powyższe zasady mają zastosowanie również w postępowaniu karnym.

Obrońcą w sprawach karnych (art. 78 k.p.k.), a także pełnomocnikiem oskarżyciela prywatnego lub powoda cywilnego (art. 85 § 1 k.p.k.) „może być tylko osoba uprawniona do występowania przed sądem na podstawie przepisów prawa o ustroju adwokatury”. Tą osobą jest tylko adwokat, co znajduje dodatkowe potwierdzenie w art. 367 § 2 k.p.k., stanowiącym, że „rewizja od wyroku sądu wojewódzkiego, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinna być sporządzona przez osobę uprawnioną do występowania przed sądem na podstawie prawa o ustroju adwokatury”.

W ten sposób aplikant adwokacki może jedynie „zastępować adwokata w sądzie” z mocy upoważnienia udzielonego mu przez adwokata, który prowadzi sprawę (art. 83 ustawy o u.a.), ale nie może uchodzić za „osobę uprawnioną do występowania przed sądem”, tj. do samodzielnego podpisywania i wnoszenia do sądu pism za oskarżonego, oskarżyciela prywatnego lub powoda cywilnego ani do podpisywania pism do sądu za adwokata, który prowadzi daną sprawę karną.

Artykuł 396 i art. 464 § 1 k.p.k. wyraźnie wskazują, że podanie o założenie rewizji nadzwyczajnej lub wniosek o wznowienie postępowania na korzyść oskarżonego może podać „obrońca”, według zaś art. 78 k.p.k. obrońcą w sprawach karnych może być tylko adwokat, jako „osoba uprawniona do występowania przed sądem na podstawie przepisów prawa o ustroju adwokatury”.

Niniejsze wyjaśnienie jest zgodne z wykładnią przyjętą przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 marca 1961 r. (OSN z 1961 r., zeszyt III, poz. 46).